

MAART 2019
JAARGANG 16
NUMMER

1

Alles over Israël

Tov!

Tov is een uitgave van Christenen voor Israël

CLUB
MAGAZINE

- Jozua, dappere verspieder
- Stenen en diamanten

RECEPT
Charoset

THEMA

Jozua

Dit vind je in
DEZE TOV!

JOZUA

Dit is het
thema

- 4 *Nu in Israël*
Nieuws, feiten en weetjes
- 6 *Thema*
Doron Almog: een man met een missie
- 8 *Jozua, dappere verspieder*
- 10 *Recept*
Super lekker: Charoset
- 11 *Dal van Achor: van ongeluk naar hoop*
- 12 *Verhaal*
Les van de rabbi:
stenen en diamanten
- 14 *Wat archeologen vonden in Jericho*
- 16 *Puzzel*

Shalom!

In dit nieuwe jaar gaat elk themanummer over een belangrijk Bijbels persoon. En in de aankomende zomertentoonstelling kun je gaan ontdekken waar deze personen woonden!

Deze keer hebben we het over Jozua. Onder zijn leiding trok het volk Israël het Beloofde Land in. Ook ga je lezen over een belangrijk generaal van nu. Hij is

een oorlogsheld en heeft nu een heel andere missie: het helpen van kinderen met een ernstige handicap. Al met al weer veel te ontdekken.

Ik wens je veel leesplezier en ik hoop je te zien bij de komende tentoonstelling!

Greetjes Wendy

WINNAAR PUZZEL

Hoi Tou!Club!

Ik ben Jelbrich Goodijk. En ik weet het antwoord op de prijsvraag. Het antwoord is Tesjoewa. Ik vind het grappig dat mensen tijdens Rosj Hasjana op een sjofar blazen. Ik heb het zelf ook een keer gedaan, alleen dat stinkt wel een beetje..

Groetjes
JELBRICH!

Hoi Jelbrich,

Gefeliciteerd, je hebt de prijs gewonnen! Het antwoord was inderdaad tesjoewa. Tesjoewa betekent inkeer en staat centraal in de tien dagen tussen Rosj Hasjana en Jom Kipoer. Heel leuk dat je zelf ook eens op de sjofar hebt geblazen. Het is erg moeilijk om er een mooi geluid uit te krijgen hè?

Groetjes *Wendy*

NIEUWE TENTOONSTELLING

In de vorige TOU! kondigden we al aan dat er een nieuwe tentoonstelling aankomt. En het onderwerp is... Expeditie Israël, op reis door het land van de Bijbel! Het belooft een super toffe tentoonstelling te worden met Virtual Reality, leuke filmpjes en spannende verhalen over verschillende plaatsen uit de Bijbel. De tentoonstelling is geopend vanaf 1 mei. Jullie zijn van harte welkom. Wij vinden het heel leuk als je met je ouders, broers, zussen, vrienden en vriendinnen, of zelfs je schoolklas komt! Vraag maar eens aan de juf of meester of het kan. ☺

Kijk voor meer info
op: [www.cui.nl/
expeditie](http://www.cui.nl/expeditie)

NIEUW! Spreekbeurttip: de Joodse feesten

Moet je binnenkort een spreekbeurt houden en weet je nog niet zo goed waarover je dat wilt doen? Dan hebben wij de oplossing! Op de Tou!Club! website (www.touclub.nl/spreekbeurt) staat een gloednieuwe spreekbeurtenmap met alles wat je nodig hebt om een goede spreekbeurt over de Joodse feesten te houden. Je vindt er informatie, plaatjes en een formuliertje om een spreekbeurtenpakket aan te vragen. Heel veel succes alvast!

Joodse kalender

20 - 21 MAART
POERIMFEEST
Lottenfeest

19 - 27 APRIL
PESACH
Pasen

2 JUNI
JOM HASJOA
Dag van de
herdenking van de
Holocaust

NU in Israël

Nieuws, feiten
en weetjes

Bron: Jonatan
Sindel /FLASH90

EEN BEKA GEVONDEN

Archeologen hebben een tijdje terug in de buurt van Jeruzalem een beka gevonden. Waarschijnlijk zegt dat je in eerste instantie niet zo veel. Het woord beka komt uit de Bijbel. In de Bijbel staat in Exodus 38 dat er per persoon 1 beka, dat is een halve sikkil, voor de tempel bijeengebracht werd. Een beka stond dus voor een bepaald gewicht. In de tijd van Salomo, toen de beka gebruikt werd, waren er nog geen munten en gebruikten mensen stukken zilver om te betalen. Om te berekenen hoeveel de stukken zilver wogen, gebruikten ze de beka. Het gewicht van één stuk zilver moest evenveel zijn als het gewicht van één beka.

Zuid-Israël: van zwart naar groen

Het is weer groen in het zuiden van Israël! En dat is best bijzonder want lange tijd was de grond zwart en kaal. Dat kwam door aanvallen van de terroristische organisatie Hamas met vuurballonnen en vuurluiers vanuit de Gazastrook. Gelukkig zijn deze aanvallen grotendeels gestopt en kan de grond weer herstellen. De winterregen die gevallen is, draagt daar goed aan bij!

GEBEDSRIEM GOED VOOR DE GEZONDHEID

Je hebt er vast wel eens foto's van gezien: Joodse mannen met zwarte riemen om hun armen gedraaid. Deze zwarte riemen, met daarop een doosje met een Bijbeltekst, worden tefilin genoemd en worden door Joodse mannen gedragen tijdens het ochtendgebed. Uit onderzoek is nu gebleken dat de tefilin goed zijn voor de gezondheid! Wanneer de zwarte riemen dagelijks strak om de armen gebonden worden, kan het bloed beter stromen. Dit zorgt ervoor dat je een minder grote kans hebt op een hartaanval.

BABYNEUSHOORN GEBOREN IN SAFARIPARK

In Israël is in het Ramat Gan Safaripark een babyneushoortje geboren. Het Safaripark heeft de grootste collectie dieren in het Midden-Oosten en is erg belangrijk. Het doet namelijk mee met een programma tegen de uitsterfing van de neushoorn. Het is bijzonder dat er nu weer een kleine geboren is. Met moeder en kind gaat het gelukkig goed. De diertuinmedewerkers zagen ook al snel dat de baby net zo avontuurlijk is als haar moeder Keren Peles. Die ontsnapte een keer uit de diertuin en ging over straat lopen. Dat wordt dus goed oppassen op de kleine.

THEMA

JOZUA

Doron Almog:
**EEN MAN MET
EEN MISSIE**

In het Israëlische leger diende ooit een oorlogsheld. Zijn naam is Doron Almog. Hij was generaal en deed allerlei belangrijke missies. Na 34 jaar besloot hij daarmee te stoppen. Hij ging werken voor Stichting ALEH, een organisatie die zorg geeft aan kinderen met een ernstige verstandelijke en lichamelijke beperking.

WIST JE DAT...

...ALEH zorgt voor baby's tot aan volwassenen van 56 jaar?

WIST JE DAT...

...Eran de eerste bewoner was van ALEH Negev?

WIST JE DAT...

...ALEH zijn beleid baseert op de Thora? In de Thora is gelijkheid voor iedereen belangrijk. Iedereen verdient zorg en niemand mag geweigerd worden.

WIST JE DAT...

...één van de opmerkelijkste missies waarin generaal Doron Almog de leiding had, Operatie Entebbe was? Tijdens deze operatie werden 105 gijzelaars op de Air France vlucht gered en bevrijd uit Uganda.

WIST JE DAT...

...bij de vestiging in Nachalat Eran er momenteel 140 meervoudig gehandicapte kinderen zijn? En er 230 stafleden werken? Dat is dus meer dan één begeleider per kind!

D

oron Almog kreeg samen met zijn vrouw vier kinderen. Een van zijn zonen, Eran, had een ernstige vorm van autisme en een verstandelijke

bepmerking. Doron Almog vertelt dat het opvoeden en omgaan met zijn zoon de grootste en belangrijkste taak in zijn leven was.

Nadat Doron Almog was gestopt in het leger, heeft hij zich ingezet om een afdeling van de organisatie ALEH op te zetten in de Negev woestijn. Het is een klein dorp geworden met onder andere: woningen, een ziekenhuis, een mini-dierentuin en een zwembad.

ALEH is opgericht in 1982 door een groep ouders die hun kinderen de best mogelijke (medische) zorg wilden geven en een mogelijkheid om te ontwikkelen. Ze zijn begonnen met

het opvangen van kinderen met een ernstige beperking in een liefdevolle omgeving in een gehuurd appartement.

Inmiddels zijn er vier verschillende vestigingen, waaronder één in Jeruzalem en één in de Negev, en geven ze aan ruim 700 kinderen speciale zorg, 24 uur per dag.

Alle vestigingen bieden de kinderen onderwijs, therapie en medische verzorging.

In 2007 stierf de zoon van de voormalige generaal op 23 jarige leeftijd. Na het overlijden van Eran werd de naam van de vestiging in de Negev veranderd in Nachalat Eran, ter nagedachtenis aan hem.

WIST JE DAT...

...generaal Doron Almog zijn zoon Eran zijn grootste professor noemde? "Hij heeft mij stap voor stap geleerd een beter mens te worden."

WIST JE DAT...

...in juni 2003 de staat Israël het belang van ALEH Negev erkend heeft door het tot nationaal project te verklaren? De Israëlische Land Administratie reserveerde een gebied van 25 hectare voor het project.

WIST JE DAT...

...Eran vernoemd is naar de broer van Doron Almog? Tijdens de Jom Kippoeroorlog is zijn broer Eran omgekomen.

THEMA

JOZUA

uit de
Bijbel

De
Jordaanvallei

JOZUA, dappere Verspieden

De Jordaanvallei is een gebied waar het wel 50°C kan worden. Dat moet wel heel warm zijn geweest voor het volk Israël toen ze erdoorheen trokken op reis naar het Beloofde Land. De plek waar Jozua uiteindelijk met het volk Israël de Jordaan overstak heet Qasr-al-Yehud. Deze plek is later de plek geworden waar Johannes de Doper doopte en nog steeds mensen gedoopt worden.

Vanuit de Jordaanvallei zie je in de warme verte de huizen van Jericho, nu een Arabische stad. Jericho was een stad met muren, vertelt de Bijbel. Die vielen om nadat het volk Israel er onder leiding van Jozua zevenmaal omheen heeft gelopen.

Jozua komt uit de familie van Efraïm, de zoon van Jozef, en Efraïm is één van de twaalf stammen van Israel. Jozua is tijdens de reis van het volk Israel door de woestijn heel vaak in de buurt van Mozes.

Samen met Kaleb is hij één van de twaalf verspieters.

En als tien verspieters na een bezoek

aan het Beloofde Land zeggen dat het veel te gevaarlijk is om het Beloofde Land binnen te gaan, zeggen Jozua en Kaleb dat dat wél kan. Jozua is keer op keer een gelovige held. Hij strijdt voor zijn volk in de woestijn tegen de Amalekieten en hij brengt het volk in het Beloofde Land. Zijn naam

was oorspronkelijk Hosea, maar Mozes noemde hem Jozua (Jehoshua in het Hebreeuws) dat 'God redt' betekent.

Jozua is keer op keer een gelovige held

En Mozes riep Jozua en zei tegen hem voor de ogen van heel Israel: 'Wees sterk en moedig,

want ú zult met dit volk het land binnengaan dat de HEERE hun vadersen gezworen heeft hun te geven; en ú zult het hun in erfbezit laten nemen' Deut. 31:7.

Recept

Super lekker: CHAROSET

Charoset is een Joods recept dat tijdens Pesach (het Joodse Paasfeest) wordt gegeten. De charoset doet denken aan het leem en de klei waarmee de Israëlieten in Egypte stenen moesten maken. In het oude Israël was charoset niet alleen onderdeel van Pesach maar ook een populair voorgerecht. En dat is wel te begrijpen! Charoset is als voorgerecht of nagerecht bij het eten super lekker en ook nog best gezond!

Dit heb je nodig

- 3 appels geraspt
- 1,5 kop gehakte noten (bijv. walnoten of amandelen)
 - 1 eetlepel kaneel
- 2 eetlepels suiker of honing
- 2 eetlepels druivensap

Zo maak je het

- ★ Meng alle ingrediënten behalve het druivensap tot het een samenhangend geheel is.
- ★ Giet daarover het druivensap en roer het mengsel een paar keer om.
- ★ De charoset is nu klaar! Je kunt eventueel naar smaak nog wat extra kaneel of suiker toevoegen.

Dal van Achor: VAN ONGELUK NAAR HOOP

Toen het volk Israël de stad Jericho had ingenomen, sloegen ze hun tenten op in een enorme vlakke. Maar toen ze vanuit die vlakke de stad Ai probeerden te verslaan, werden ze zelf verslagen. De oorzaak was de zonde van Achan, die toch iets meegenomen had van de rijkdom van Jericho. Daarover was de HEERE God erg boos. De vlakke kreeg daarom de naam 'dal van Achor'. Letterlijk 'ongeluksdal' of 'dal van verdriet'.

Jozua legde zich smekend voor de HEERE God neer en de HEERE wees hem op Achan. Toen Achan zijn straf had gekregen, opende God een nieuwe toekomst en tijdens een nieuwe veldtocht werd Ai verslagen.

Op een andere plaats in het Oude Testament, in Hosea, komen we de naam van het dal opnieuw tegen (Hosea 2). De HEERE God zal jullie leiden in een woestijn, zei Hosea tegen Israël, maar juist daar zal Hij weer spreken tot je hart, dan zul je Hem weer liefhebben en dan zal Hij jullie voor eeuwig tot zijn bruid maken. Het dal van Achor zal een deur van hoop worden, een 'petach tikwa' in het Hebreeuws.

Aan de rand van deze vlakke ligt het Joodse dorp Yitau. Hier hebben de

Twee Joodse mannen zijn op weg naar Yitau om daar huizen te bouwen.

Bron: Miriam Alster/
Flash90

kinderen van Joden die uit Rusland verhuisd zijn naar Israël, geprobeerd hun leven op te bouwen. Dit was erg moeilijk voor hen. In Rusland waren zij een hard leven gewend en dat zit er nog steeds in. In de gemeenschap zijn veel sociale problemen en veel van hun kinderen hebben het erg moeilijk op school. Maar het is mooi om te zien dat ook op deze plek mensen mooie plannen maken voor de toekomst. Een nieuw begin, een deur van hoop.

VERHAAL

JOZUA

Les van de rabbi:
**Stenen en
diamanten**

Het was op een winterse avond in het Amerikaanse Brooklyn. In een kamer zaten jonge Joodse leerlingen rond een tafel met een rabbi. Ze stelden hem allemaal moeilijke vragen. Bijvoorbeeld waarom ze van de Bijbel bepaalde dingen niet mochten eten terwijl er in deze tijd bijna nooit meer ziektes in het eten zitten.

De rabbi deed zijn uiterste best om alles te beantwoorden. In de kamer zat ook nog een oudere rabbi die op een gegeven moment opstond en het woord nam.

“De vragen die jullie stellen, dat zijn heel goede vragen” zei hij. “Maar voor de antwoorden op deze vragen zijn jullie niet hier gekomen.” “Iedereen die de Bijbel bestudeert, kan de antwoorden op de vragen geven.” “Laat ik jullie nu

door middel van een verhaal vertellen waarom jullie wél hier gekomen zijn.”

Een kleine jongen daalde met zijn vader een steile heuvel af op het heetst van de dag. Plots zagen ze een man hen tegemoetkomen, zwetend en met een zware zak op zijn schouders die hem erg neerdrukte. Toen de man hen genaderd was, vroeg het jongetje aan de man wat er in zijn zak zat, waarom hij de heuvel opging en waarom hij zo hard moest werken. De man vertelde de jongen dat zijn oven kapot was gegaan en hij in de vallei stenen had verzameld om een nieuwe oven te bouwen. “Maar waarom neemt u niet wat meer stenen mee?” vroeg de jongen. “Dan kunt u een nog grotere oven maken, die ervoor zorgt dat u het nog minder koud heeft.” “Er zijn vast nog meer stenen in de vallei.” “O jongen” zei de man, “Jij weet niet hoe zwaar al deze stenen wel niet waren.” “Ik ben teureden met een kleine oven.”

Toen de kleine jongen en zijn vader verder gingen, kwamen ze wéér een man tegen. Hij was even groot als de andere man en droeg ook een even grote zak mee. Het verschil was dat deze man niet voorover gedrukt werd door de zak. “Wat zit er in die zak, meneer?” vroeg het jongetje, “zitten er stenen in en gaat u een kleine oven maken?” “Oh nee,” antwoorde de man, “geen oven voor mij!” “Toen ik in de vallei aardappels aan het uitgraven was, toen vond

ik een heel grote schat!” “Diamanten, robijnen en parels.” “Ik ga een heel mooi huis voor mezelf bouwen en ga het wat rustiger aandoen met werk.” “Maar waarom heeft u niet meer diamanten meegenomen?” vroeg het jongetje. “Er zijn vast nog meer diamanten in de vallei.” “Jongen”, zei de man, “ik heb de hele vallei afgezocht, en geloof me, er ligt daar geen enkele diamant meer.”

De jongen en de vader vervolgden hun weg. “Zo zie je maar,” zei de vader, “als je diamanten op je rug draagt, zijn ze nooit te zwaar.” “De eerste man heeft waarschijnlijk ook diamanten in zijn zak gehad, maar hij wist niet hoe waardevol die waren.”

“Begrijpen jullie wat de vader probeerde te vertellen?” vroeg de rabbi.

“Elke wet uit de Bijbel die we hier bespreken is heel erg waardevol.”

“En daarom komen jullie naar ons:

niet om de wetten te leren, maar om te begrijpen dat het diamanten zijn.”

“Als je begrijpt dat Gods woord diamant is, dan zullen heel veel van jullie vragen verdwijnen en zal het niet zwaar voor je zijn.”

Oorspronkelijke bron:
www.chabad.nl
Auteur: Shimon Posner.

Wat archeologen vonden in

Jericho

Meters hoog en meters dik, dat waren de muren van Jericho. Toch vielen de muren zo naar beneden toen de Israëlieten onder leiding van Jozua op de bazuin bliezen en luid schreeuwden. Dit gebeurde ongeveer 3200 jaar geleden. Heel bijzonder is dat je er vandaag de dag in de grond nog iets van terug kunt zien.

Archeologen hebben al meer dan honderd jaar geleden opgravingen gedaan op de plaats waar de stad Jericho vroeger was. Allemaal wilden ze weten of ze bewijs konden vinden voor het verhaal uit de Bijbel. Zouden ze iets van de ingestorte muren kunnen terugvinden of was er niks te zien? Bijzonder is dat de archeologen die onderzoek hebben gedaan, allemaal tot de conclusie kwamen dat de muren van de stad vroeger een keer ingestort zijn. Archeologen dachten wel verschillend over de precieze datum van de instorting maar er was best veel bewijs voor een instorting rond 3200 jaar geleden, de tijd dat de Israëlieten Jericho innamen!

Archeologen vonden in de overblijfselen van het Jericho uit de

tijd van Jozua
precies wat ze
verwachten op

basis van de Bijbel. Zo werd er in de ruïnes een grote voorraad graan gevonden. De vondst verklaarde een aantal dingen: zo was graan in de tijd van Jozua heel erg duur en wanneer een leger een stad innam, dan nam het altijd het kostbare graan mee. Maar in de Bijbel lezen we dat dit anders was voor de Israëlieten: van God mochten de Israëlieten niets buit maken maar moesten ze Jericho in brand zetten. En dat zie je precies terug in de ruïnes: je vindt er sporen van brand en een grote voorraad onaangeroerd graan. Het graan laat ook nog iets anders zien. Vaak wanneer een leger een stad innam, dan omsingelden ze de stad super lang. De mensen van de stad moesten het in die tijd doen met het voedsel wat nog in de stad te vinden was. Op een gegeven moment was al het graan op. Het volk Israël belegerde de stad Jericho maar 7 dagen en de inwoners van Jericho waren nog lang niet door de voedselvoorraad heen, vandaar de gevonden graanvoorraad. Tot slot laat de graanvoorraad zien dat er net was geogst en de stad dus ulak na de oogst instortte. En ook dit is precies wat er in de Bijbel staat over de periode. Zo staat er in Jozua 3:15 dat de Israëlieten

de Jordaan overstaken toen de Jordaan buiten zijn oevers stond in de oogsttijd.

Hoewel God niet wilde dat de Israëlieten Jericho zouden opbouwen, is dit uiteindelijk wel gebeurd door Hiël in de tijd van koning Achab. In het Nieuwe Testament keert Jericho ook weer terug. We lezen bijvoorbeeld dat Jezus in Jericho de tollenaar Zacheüs ontmoet en dat hij op weg naar Jericho de blinde Bartimëus genas. Ook uit deze periode van de stad Jericho zijn er door archeologen ruïnes gevonden. Zo werden onder andere Herodes de Grote zijn winterpaleis, een belangrijke tuin, twee zwembaden en een ontvangsthal gevonden. Het zou heel goed kunnen dat Jezus terwijl hij de stad doortrok, deze gebouwen gezien heeft.

Als je nu naar Israël gaat, dan kan je de opgravingen ook bekijken. Je kunt bijvoorbeeld voor 10 shekel, dat is ongeveer 2 euro, Tel es Sultan bezoeken. Dat is de opgraving van de stad Jericho uit de tijd van Jozua. Dat moet vast indrukwekkend zijn om daar rond te lopen. Wie weet gebeurt dat nog eens...

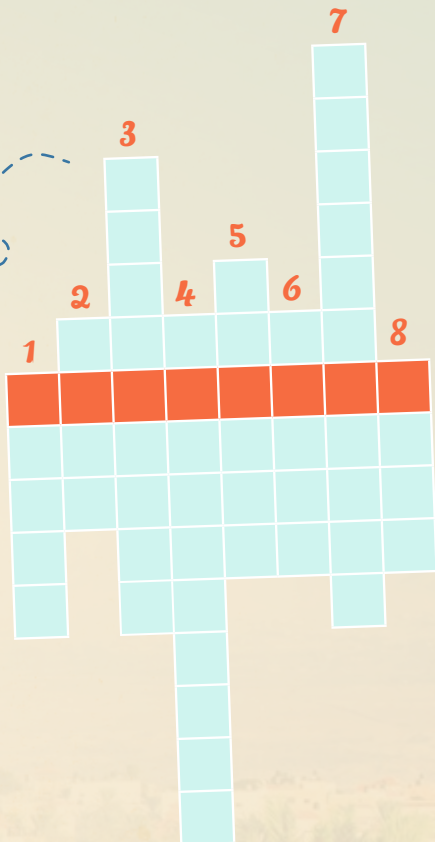

Ps. Wil je nog
meer weten
over Jericho?
Kom dan naar de
zomertentoonstelling
vanaf 1 mei.

ZOEK OP EN VUL IN

Alle antwoorden van de puzzel staan in deze TOU! Wanneer je de antwoorden goed hebt ingevuld, staat er in de gekleurde rij iets dat te maken heeft met het thema van deze TOU!.

1. Wie was de vader van de Bijbelse persoon Efraïm (Genesis 41:52)?
2. Hoe heet de gewichtsmaat uit de tijd van de Bijbel die archeologen gevonden hebben?
3. Wat voor dier is er pas geboren in het Ramat Gan Safaripark?
4. Wat is de Nederlandse naam van het feest dat 20-21 maart gevierd wordt door de Joden?
5. Tijdens welk feest (Hebreeuwse naam) wordt er charoset gegeten?
6. Waar baseert Aleh zijn beleid op?
7. Hoe heet de opgraving van de stad Jericho uit de tijd van Jozua (aan elkaar geschreven)?
8. Voor welke stichting zet Doron Almog zich in?

Stuur je antwoord voor 20 april 2019 naar info@touclub.nl, dan maak je kans op een prijs. Vergeet niet je naam, leeftijd en adres te vermelden!

JOODSE HUMOR

Twee mannen uit een Israëliësch dorp gaan naar buiten voor een wandeling. Opeens begint het super hard te regenen. "Snel" zegt de ene, "open je paraplu!" "Dat gaat niet helpen" antwoordt zijn vriend. "Er zitten allemaal gaten in mijn paraplu." "Maar waarom heb je hem dan ooit meegenomen?" "Ik dacht dat het niet zou regenen."

Meer weten?

Wil je lid worden van de Tou!Club? Wil je meer weten over geld ophalen voor Aleh? Lijkt het jou leuk om in jouw klas een les te krijgen over het Jodendom? Of wil je iets vragen? Je kunt de Tou!Club op veel manieren bereiken. Of volg ons op sociale media!

Lid worden?

Ga naar touclub.nl!
info@touclub.nl

 /jijbentou

 @jijbentou

 jijbentou